

EESTI PÕHJAVEEKOMISJON
Koosoleku protokoll nr. 107

Aeg: 11.01.2012, kell 11.00–14.00
Koht: Narva mnt 7a, Tallinn
Koosoleku juhataja: Madis Metsur
Protokollis: Andres Marandi

Põhjavee komisjon: Leonid Savitski (LS), Andres Marandi (AM), Heddy Riismaa (HR), Siim Väikmann (SV), Madis Metsur (MM)
Puudusid: Mariina Hiiob (MH), Kadri Haamer (KH)
Kutsutud: Rein Perens (RP), OÜ Eesti Geoloogiakeskus (EGK)

Päevakord:

- 1. EGK poolt teostatava töö „Põhjaveekogumite piiride kirjeldamine ja põhjaveekogumite hüdrogeoloogiliste kontseptuaalsete mudelite koostamine“ vahearuande ülevaatamine ning PVK soovitus sellele**

RP tegi ülevaate töö raames seni tehtud töödest ning tulemustest. Põhjaveekogumite moodustamisel on arvestatud hüdrogeoloogilist stratigraafiat, kivimite litoloogilist koostist ning realselt põhjaveetarbimist. Põhjaveekogumite koosseisu läksid vaid need põhjaveekihtide osad, mida kasutatakse realselt veevarustuses, mistõttu põhjaveekihtide ja põhjaveekogumite piirid ei ühti.

Kvaternaari setete põhjavee puhul on probleemiks see, et paljudes kohtades, kus ei ole põhjaveekogumit välja eraldatud on siiski küllalt suur tarbimine üksimajapidamiste poolt. Samal ajal ei ole osades põhjaveekogumites olulist põhjavee tarbimist.

PVK soovitus on Kvaternaari (Q) põhjaveekihtidest moodustatud põhjaveekogumite ja suurema kasutusega Q põhjaveekihtide puhul üle kontrollida, kas nimetatud piirkondades on väljastatud põhjaveevõtuks vee erikasutuslubasid. Juhul, kui vee erikasutuslubasid ei ole väljastatud, siis kasutatava põhjavee kogused ei ole suured ja veekasutuse kohta ei ole võimalik veearvestust pidada. Olemasolevate põhjaveekogumite piiride muutmist või uute Q põhjaveekogumite moodustamist peaks alustama neist kohtadest, kus põhjaveekihist võetakse vett üle 10 m³ ööpäevas või vett kasutab rohkem kui 50 inimest. Lisaks tuleks uute Q põhjaveekogumite moodustamisel arvestada KOV ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava (kas selles on planeeritud Q põhjavee kasutamine ka tulevikus) ning seejärel moodustada uued põhjaveekogumid.

RP: Ülem-Devoni põhjaveekompleks on moodustatud piiratud alale Lõuna-Eestisse ning jagatud kaheks Koiva ja Ida-Eesti vesikondade vahel. Veetarbimine põhjaveekogumist on suhteliselt väike, vett kasutavad ainult üksimajapidamised.

PVK soovitus on kaaluda Ida-Eesti vesikonnas oleva Ülem-Devoni põhjaveekogumi moodustamise vajalikkust.

RP: Kesk-Devoni põhjaveekogum on jagatud vesikondade põhiselt kaheks Lääne- ja Ida-Eestis olevaks põhjaveekogumiks. Põhjaveekogumi seisundi hindamiseks ei ole praeguse seirevõrgu tihedus piisav.

HR: Koiva vesikonnas oleva põhjaveekogumi puhul tuleb seirekaevude lisamisel mõelda ka piiriülese mõju kirjeldamise vajalikkusele ning võimalikkusele.

AM: Kas tulevikus võiks mõelda Alam-Kesk-Devoni põhjaveekogumi ja selle all lasuva Siluri põhjaveekogumite liitmisele? Hüdrodünaamiliselt on põhjaveekogumid moodustatud samast põhjaveekihist, kuna nende vahel ei ole veepidet. Seetõttu ei ole võimalik hinnata, millise põhjaveekihi veest võetakse vett juhul, kui puurkaev avab mõlemat veekihti. Samuti ei ole võimalik anda eraldi põhjaveevarusid nimetatud põhjaveekihtidele.

RP: ei nõustu ettepanekuga, kuna see ei ole kooskõlas veepoliitika raamdirektiiviga (VPRD), mille rakendamise juhise järgi moodustatakse põhjaveekogum ühesuguse litoloogilise koostisega veekihtidest.

AM: on arvamusel, et põhjaveekihi litoloogiline koostis ei ole piiranguks ning oluline on hoopis see, et veekihid moodustavad veepideme puudumise tõttu ühtse veekihi.

PVK soovitab töös käsitleda ka Alam-Kesk-Devoni põhjaveekogumi ja selle all lasuva Siluri põhjaveekogumi ühendamist. Samuti palub PVK RP-l esitada täpne viide VPRD rakendamise juhise konkreetsele sättele, milles on öeldud, et juhul, kui põhjaveekihi kivimitel on erinev litoloogiline koostis, siis ei saa nendest moodustada ühte põhjaveekogumit, kuigi neid põhjaveekihte kasutatakse veevarustus koos ja nendel vahel puudub veepide.

RP: Siluri-Ordoviitsiumi põhjaveekogum on moodustatud eraldi Ida-Eesti ja Lääne-Eesti vesikondades. Samuti on eraldi Siluri-Ordoviitsiumi põhjaveekogumid moodustatud Saaremaa ja Hiiumaa piirkonda. Lisaks on lähtudes varasemate põhjaveekogumite alaste tööde ettepanekutest moodustatud eraldi Siluri-Ordoviitsiumi põhjaveekogumid Adavere ja Pandivere piirkonda nitraaditundlikule alale (Ida-Pandivere ja Lääne-Pandivere ning Adavere Siluri-Ordoviitsiumi põhjaveekogumid).

PVK soovitab Hiiumaa ja Saaremaa Siluri-ordoviitsiumi põhjaveekogumite arvestada ühe , mitte kahe eraldi põhjaveekogumina.

RP: Ordoviitsiumi Ida-Viru põlevkivibasseini põhjaveekogumit on suurendatud, arvestades põlevkivi kaevanduste laiendamise kavasad (nt Uus-Kiviõli kaevandus). Põhjaveekogumi veeseiret teostatakse automaatsete mõõteanduritega, seega on andmeid kogumi seisundi jälgimiseks piisavalt.

Ordoviitsiumi-Kambriumi põhjaveekogum on jagatud vesikondade vahel kaheks põhjaveekogumiks ning ida pool on tegemist piiriülese mõjuga põhjaveekogumiga.

PVK soovib ka sügavamate põhjaveekogumite piire muuta vastavalt reaalsele põhjaveetarbimisele. Kui Lõuna-Eestis või saartel Kambriumi-Vendi põhjaveekihi vett ei kasutata ja ka selle kvaliteet ei võimalda vett joogiveevarustuseks kasutada, siis võiks seal põhjaveekogumite piire vasatavalt korrigeerida.

RP: Kambriumi-Vendi põhjaveekogumis on Lääne-Eestis hea kvaliteediga vesi v.a. Koplis ja Viimsis.

HR: Kas Tallinna ja Tallinna lähiümbruse valdade piirkonnas võiks lähtudes veetarbimise intensiivsusest moodustada eraldi Kambriumi-Vendi põhjaveekogumi?

RP: kuna Tallinna piirkonnas ei ole Kambriumi-Vendi põhjaveekihil geoloogilist piiri või hüdrogeokeemilist üleminekutala, siis on raske eraldi kogumit välja eralda.

Ida-eesti vesikonnas on Kambriumi-Vendi Voronka ja Kambriumi-Vendi Gdovi põhjaveekogumid välja eraldatud. Veekihid lähevad mõlemal juhul Eesti piirini lõunas, kuid põhjaveekogumi piir on tõmmatud mööda 1 g/l soolsuse piiri. Mõned puurkaevud avavad siiski suure soolsusega (600 mg/l) põhjavee.

RP tutvustas ka põhjaveevarude bilansi aruande tulemusi. Töös on esitatud ka põhjavee maardlate piiride kaart.

AM: Põhjavee maardlatel peaks olema välispiir, mida kaartidel ei ole. Hetkel on ainult administratiivüksuste piirid, millele on kinnitatud veevaru.

MM: kaardil ei lähe allkiri ja sisu kokku, ehk seal on toodud põhjaveevaru arvestuse piirkonnad, mitte maardlad. Hetkel ei ole me veel ühesele arusaamisele jõudnud maardla tähenduse osas ning seda peab kindlasti käsitlema edasistel koosolekutel.

Järgmine PVK koosolek toimub 29. veebruaril kell 10.00 Keskkonnaministeeriumis. Päevakorras on põhjaveekogumite kontseptuaalsete kogumite koostamine.

Protokollis: A. Marandi

Koosolekul osalejate allkirjad:

Heddy Riismaa

Leonid Savitski

Madis Metsur

Siim Väikmann